

og jeg skal ganske kort her gennemgaa, hvorledes den tidligere Indenrigsminister under 4de December 1891 fremsatte sit Forslag om Begunstigelser for og Oprettelse af en Kreditforening for større Landejendomme i det andet Ting. Det var i Henhold til et Andragende, der var kommet til Ministeriet om at faa en saadan Kreditforening. I Forslaget var der en Bestemmelse om, at Minimumslaan skulde kunne sættes til 6,000 Kr. i Ejendomme til mindst 5 Tdr. Hartkorn, og man ændrede det senere til 30,000 Kroners Taksationsværdi. Der var ogsaa først foreslaaet den Begunstigelse, at saadanne Kreditforeninger skulde kunne yde Laan, som vare uamortisable indtil $\frac{1}{4}$ af Burderingssummen. Landstinget vedtog Forslaget saaledes, at ikke alene den ny Kreditforening skulde have denne Begunstigelse, saafremt de gik ind paa, at de ikke maatte udlaae mere end Halvdelen af Taksationsværdien i Modsatning til de nuværende $\frac{3}{4}$. Dernæst bestemtes det ligeledes, at Kreditforeningens Medlemmer ikke maatte vælge deres egne Burderingsmænd. Det var altsaa de Bestemmelser, man satte ind, for at Kreditforeningerne kunde faa Ret til at erholde denne Begunstigelse. Jeg skal ikke komme ind paa, hvorledes Forslaget senere blev fremsat i Landstinget og atter i Folketinget i en lignende Skikkelse. De bestaaende Kreditforeningers Bestyrelser have, saa vidt mig bekendt, ogsaa andraget om at maatte erholde samme Begunstigelse som den, der var tiltænkt en saadan Kreditforening. Nu har den højtærede Indenrigsminister ikke taget den Bestemmelse med: at Kreditforeningens Medlemmer ikke skulle vælge deres Burderingsmænd, men har derimod sat den Bestemmelse i § 2, at den administrerende Direktors og den ene af Revisorernes Valg, skulle stadfæstes af Indenrigsministeren, som tillige udnævner den ene Revisor. Det er netop denne Indskrænkning i Selvstyret, som jeg ikke synes om, og som jeg heller ikke tror der er nogen Anledning til. Det forekommer mig ligesom det ærede Medlem, der sidst havde Ordet, at vi i Grunden ingen Ting faa for at give efter paa Selvstyret her. Hvis man bød Statsgaranti eller lignende, saa havde det været en anden Sag. De 5 Kreditforeninger, vi have, som ere oprettede i Henhold til Loven af 20de Juni 1850, have ikke nogen Begrænsning i Selvstyret. Denne Lov blev vedtagen i Frihedsperioden kort Tid efter 5te Juni-Grundlovens Indførelse, og da var netop Selvstyretanken saa stærkt oppe, at den først blev begrænset, da man gik

over til ved Loven af 9de Februar 1866, at oprette den første Kreditforening eller egentlig Kreditklasse „for Landejendomme“ som den hedder, ved særlig Lov. Her indfattes der første Gang den Bestemmelse i § 2, at Foreningen ansætter 2 Revisorer, hvoraf Udnævnelserne bekræftes af Indenrigsministeren, samt at Indenrigsministeriet tillige bekræfter et Reglement for Revisionen. Det er første Gang, at vi faa denne Bestemmelse ind hos en Kreditforening, at Indenrigsministeren skal godkende Valget af Revisionen, men man finder den samme Bestemmelse i den ny jydste Købstadskreditforenings Lov af 26de Maj 1868, der har ganske den samme Paragraf. Man finder noget lignende ved Husmandskreditforeningerne, som oprettedes ved Loven af 28de Maj 1880, men her er den store Forskel, at der garanterer Staten Renten af Obligationerne, og Staten betaler ogsaa Udgiften til Taksationsforretningerne. Staten bringer altsaa der et betydeligt Offer, og det underer mig derfor ikke, at man til Gengæld er gaaet ind paa, at Direktionens Formands Valg godkendes af Indenrigsministeren, og at den ene Revisor udnævnes af Indenrigsministeren, hvorimod Kreditforeningen selv frit vælger den anden. Den næste Lov, man fik, var Loven af 17de Maj 1882 om Oprettelse af en Kreditforening for Grundejere i København. Deri finder man en Bestemmelse, hvorefter Ministeren udnævner den ene Revisor og stadfæster Valget af den anden, saa jeg skal indbringe den højtærede Indenrigsminister, at siden 1866 og indtil 1892 er ingen Kreditforening bleven oprettet ved Lov, uden at der er kommet en af disse indskrænkende Bestemmelser i det gamle Selvstyre. Men jeg skal dog henvise til den sidste Lov, der gik man dog bort fra det. I Loven af 14de April 1892 om Oprettelsen af en Kreditforening for Grundejere i Sylland, findes der ingen saadan Bestemmelse om, at Indenrigsministeren sanktionerer Valget, hverken for Direktørens eller Revisionens Vedkommende. Altsaa i denne sidste Lov om Oprettelsen af en Kreditforening har Lovgivningsmagten forladt det Standpunkt. Hvis man som sagt fik en Begunstigelse, enten som Agerarernes Andragende kræver, eller i Lighed med den, som Husmandskreditforeningen har, altsaa Statsgaranti for Kreditforeningsobligationerne og et Tilskud fra Staten til Burderingsforretningerne eller til Omkostningerne paa den ene eller den anden Maade, saa var det en anden Sag, saa kunde man ogsaa strække sig videre med Hensyn til Opgivelse af Selvstyret. Jeg for mit personlige Vedkommende